

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Katowicach

LKA.410.007.04.2017
P/17/070

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/070 – Rozwiązywanie problemów społeczno-ekonomicznych mieszkańców miast istotnie dotkniętych skutkami zmian gospodarczych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Stefania Zalewska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/169/2017 z dnia 5 czerwca 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Siemianowicach Śląskich, ul. Wyzwolenia 17, 41-103 Siemianowice Śląskie ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Hanna Becker, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Siemianowicach Śląskich ² (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że Urząd w latach 2013-2016 zgodnie z przyjętymi założeniami strategicznymi i rozpoznanymi potrzebami realizował działania mające na celu promocję zatrudnienia i łagodzenie skutków bezrobocia występującego w Siemianowicach Śląskich.

Urząd skutecznie pozyskiwał środki na swoje działania. Opracowane przez PUP programy obejmowały cele wynikające z rozpoznanych potrzeb i wpisywały się w priorytety dokumentów strategicznych Miasta Siemianowice Śląskie.

Efektywność zatrudnieniowa podstawowych form wsparcia realizowanych przez PUP wynosiła od 76,3 do 84,2%³ i była wyższa od średniego poziomu uzyskiwanego zarówno w kraju, jak i w województwie śląskim.

Wydatki na realizację czterech wybranych projektów zostały poniesione do wysokości przeznaczonych środków. Przedsięwzięcia realizowane przez Urząd, obok innych czynników zewnętrznych, takich jak poprawa sytuacji gospodarczej w kraju oraz zmiany na rynku pracy, miały pozytywny wpływ na zmniejszenie się stopy bezrobocia rejestrowanego w Siemianowicach Śląskich z 14,3% na koniec 2012 r. do 8,2% na koniec 2016 r. Liczba osób bezrobotnych zmniejszyła się z 3017 osób (w 2012 r.) do 1675 osób (w 2016 r.), a długotrwale bezrobotnych odpowiednio z 1232 do 792 osób.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły:

- wykazania w sprawozdaniach MPiPS-01 o rynku pracy za miesiąc grudzień poszczególnych lat okresu 2012-2016 łącznie 50 osób jako bezrobotnych, mimo że nie spełniały one kryteriów uznania za bezrobotnego określonych

¹ Zwany dalej „PUP” lub „Urzędem”.

² Zwany dalej „Dyrektorem PUP”.

³ Odpowiednio w latach 2013 i 2016.

w art. 1 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy⁴;

- wykazania w Sprawozdaniu z wykorzystania dodatkowych środków Funduszu Pracy z rezerwy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej⁵ przeznaczonych na finansowanie/współfinansowanie programu specjalnego „Bilet do pracy” mniejszej niż faktyczna (o jedną osobę) liczby uczestników programu, którzy podjęli pracę po jego zakończeniu.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Programowanie kierunków działań, uwzględniających wyniki rozpoznanych problemów

Opis stanu faktycznego

W latach 2013-2016 najistotniejsze problemy społeczne Miasta Siemianowice Śląskie zostały zdiagnozowane w:

- „Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Siemianowice Śląskie na lata 2011-2013”⁶,
- „Powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych miasta Siemianowice Śląskie na lata 2014-2016”⁷.

Strategia rozwoju miasta pn. „Strategia Rozwoju Siemianowic Śląskich do 2030 roku” została przyjęta przez Radę Miasta 26 stycznia 2017 r.⁸.

W strategii rozwiązywania problemów społecznych z 2011 r., jako jeden z najistotniejszych problemów społecznych miasta, wskazano bezrobocie. Za jeden z celów operacyjnych, stosownie do rozpoznanego problemu, przyjęto: aktywizację zawodową i społeczną bezrobotnych mieszkańców. Dla jego osiągnięcia przewidziano dwa zadania: „Klub Integracji Społecznej” oraz „Aktywna integracja społeczno-zawodowa mieszkańców w projektach realizowanych w partnerstwie MOPS i PUP”, określono sposób ich realizacji, podmioty zaangażowane oraz okres realizacji. W dokumencie wskazano źródła finansowania poszczególnych działań oraz koordynatora, tj. dyrektora MOPS w Siemianowicach Śląskich. W zakresie monitoringu przyjęto, że będzie on prowadzony na bieżąco „równoległe z wykonywaniem konkretnych działań”, a efekty zostaną zamieszczone w corocznym sprawozdaniu z działalności MOPS. Założono, że informacje dotyczące realizowanych działań będą zamieszczane w sprawozdawczości podmiotów zaangażowanych w realizację. Zaplanowano ponadto, że „przynajmniej raz w roku” bieżący stan realizacji strategii zostanie omówiony przez Komisję Społecznej Rady Miasta Siemianowic Śląskich oraz inne komisje Rady Miasta, w przypadku zaistnienia takiej potrzeby. Zaplanowano przeprowadzenie pełnej ewaluacji po 31 grudnia 2013 r. oraz wykonywanie „w miarę potrzeb” ewaluacji częściowych. Określono instrumenty ewaluacyjne strategii: tj. badania ankietowe oraz formularze oceny sformalizowanej.

W strategii rozwiązywania problemów społecznych z 2014 r., jako jeden z kluczowych problemów społecznych miasta, również wskazano bezrobocie. W ramach celu operacyjnego „Systemowe wsparcie mieszkańców Siemianowic Śląskich dotkniętych problemami społecznymi” przyjęto m.in. cel operacyjny

⁴ Aktualnie: Dz. U. z 2017 r. poz. 1065, ze zm., zwanej dalej „ustawą o promocji zatrudnienia”.

⁵ Zwane dalej „MPiPS”.

⁶ Przyjęta przez Radę Miasta Siemianowic Śląskich Uchwałą nr 33/2011 z dnia 24 lutego 2011 r., zwana dalej „strategią rozwiązywania problemów społecznych z 2011 r.”.

⁷ Przyjęta przez Radę Miasta Siemianowic Śląskich Uchwałą nr 531/2014 z dnia 30 października 2014 r., zwana dalej „strategią rozwiązywania problemów społecznych z 2014 r.”.

⁸ Uchwała Rady Miasta Siemianowic Śląskich Nr 333/2017 z dnia 26 stycznia 2017 r.

„aktywizacja zawodowa i społeczna mieszkańców dotkniętych problemami społecznymi”, dla realizacji którego sformułowano trzy zadania: [1] „Klub Integracji Społecznej”, [2] „Aktywna integracja społeczno-zawodowa mieszkańców w ramach projektów społecznych” oraz [3] „Prace społecznie użyteczne”, określono ich adresatów oraz termin realizacji. W dokumencie wskazano instytucje i organizacje zaangażowane w realizację zaplanowanych zadań oraz źródła finansowania (m.in. budżet gminy, krajowe i zagraniczne fundusze pomocowe). Oszacowano „poglądowo” koszt niektórych zadań oraz przyjęto zasadę, że „precyzyjne” koszty zadań przyjmowanych do realizacji będą określane w ich kosztorysach i budżetach. Wskazano Dyrektora MOPS, jako „instytucjonalnego koordynatora strategii”. Podobnie, jak w Strategii rozwiązywania problemów społecznych z 2011 r. zaplanowano prowadzenie bieżącego monitoringu, zamieszczanie informacji dotyczących realizowanych zadań w rocznych sprawozdaniach z działalności MOPS, omawianie stanu realizacji strategii z właściwymi komisjami Rady Miasta (przynajmniej raz w roku) oraz przeprowadzenie pełnej ewaluacji po zakończeniu okresu jej realizacji, tj. po 31 grudnia 2016 r.

Cele określone w obowiązujących w latach 2013-2016 strategiach rozwiązywania problemów społecznych odnosiły się do zadań realizowanych przez PUP na rynku pracy i w zakresie aktywizacji osób bezrobotnych.

Dnia 25 maja 2017 r. Rada Miasta przyjęła „Strategię rozwiązywania problemów społecznych miasta Siemianowice Śląskie na lata 2017-2020”⁹.

(dowód: akta kontroli str. 11-124)

1.5. W latach 2013-2016, w obszarze zadań dotyczących pomocy na rynku pracy i działań w celu jego rozwoju, Urząd zrealizował łącznie 36 projektów/programów¹⁰. Realizację 19 projektów (czterech systemowych¹¹, 15 konkursowych) finansowano z funduszy Unii Europejskiej w tym m.in. ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego¹² w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013¹³, Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2014-2020¹⁴ oraz Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój.¹⁵ Realizację 15 programów¹⁶ (w tym pięciu specjalnych) sfinansowano ze środków rezerwy Funduszu Pracy, jednego - ze środków Funduszu Pracy (Program Aktywizacja i Integracja). Ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych¹⁷ został sfinansowany jeden program.

Analiza dokumentacji czterech projektów/programów, na które zaplanowano i pozyskano środki EFS¹⁸ oraz rezerwy Funduszu Pracy¹⁹ o łącznej wartości 3 152,0 tys. zł wykazała, że podjęte działania wpisywały się w działania i zadania PUP przewidziane w dokumentach strategicznych Miasta. Cele w nich wyznaczone

⁹ Uchwała Rady Miasta Siemianowic Śląskich Nr 392/2017.

¹⁰ W latach 2013-2016 PUP kontynuował ponadto realizację sześciu projektów finansowanych ze środków UE.

¹¹ Realizowane w latach 2013-2016 w siedmiu edycjach.

¹² Zwanego dalej „EFS”.

¹³ Zwanego dalej „PO KL”.

¹⁴ Zwanego dalej „RPO WSL”.

¹⁵ Zwanego dalej „PO WER”.

¹⁶ Realizowane w latach 2013-2016 w 16 edycjach.

¹⁷ Zwany dalej „PFRON”.

¹⁸ Projekt „Nie zwalnij tempa”, realizowany w ramach PO KL Działanie 8.1.2; Dofinansowanie zaplanowano w łącznej wysokości 1 137,4 tys. zł, według umowy pierwotnej, (966,8 tys. zł – EFS i 170,6 tys. zł - tys. zł z budżetu krajowego). Projekt systemowy „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście na prawach powiatu Siemianowice Śląskie(II)”, realizowany w ramach PO WER, Działania 1.1. Dofinansowanie zaplanowano w łącznej wysokości 1 508,6 tys. zł (1 271,4 tys. zł EFS i 199,1 tys. zł wkład krajowy).

¹⁹ Dwa programy finansowane ze środków rezerwy Funduszu Pracy: program specjalny „Bilet do pracy” finansowany z rezerwy MIPiS w 2013 r. oraz „Program Aktywizacja i Integracja” (2015 r.). Na ich realizację zaplanowano środki w wysokości odpowiednio: 488,4 tys. zł oraz 17,6 tys. zł.

zostały sformułowane z poszanowaniem zasady SMART²⁰, tj. były proste, mierzalne i osiągalne²¹ oraz istotne dla zidentyfikowanych problemów rynku pracy Siemianowic Śląskich. Termin ich osiągnięcia wyznaczono na czas trwania poszczególnych projektów. Przyjęte wskaźniki/mierniki (m.in. liczba osób, które po zakończeniu programu podjęły pracę, liczba osób, które otrzymały wsparcie na rozpoczęcie działalności gospodarczej, ukończenie zaplanowanych warsztatów przez min. 50% uczestników, wzrost poziomu kompetencji społecznych u min. 50% uczestników, zmiana profilu pomocy ustalonego przez PUP u min. 50% uczestników, liczba uczestników, którzy zakończyli udział w projekcie, odsetek uczestników, którzy podejmą pracę do trzech miesięcy następujących po dniu, w którym zakończyli udział w programie-efektywność zatrudnieniowa) umożliwiły Urzędowi zobiektywizowaną ocenę realizacji przyjętych celów, co opisano szczegółowo w punkcie 2.15. wystąpienia pokontrolnego.

(dowód: akta kontroli str.125-130, 148-266)

1.6. PUP skutecznie ubiegał się o dodatkowe, poza budżetem Miasta, środki finansowe na realizację przedsięwzięć na rzecz rozwiązywania problemów społeczno-ekonomicznych mieszkańców Siemianowic Śląskich. W okresie objętym kontrolą Urząd wystąpił:

1) do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach²² o środki finansowe EFS na realizację pięciu projektów systemowych:

- „Nowa szansa” – w wysokości 2 214,4 tys. zł (w 2013 r.), 4 271,9 tys. zł (w 2014 r.),
- „Aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy w mieście na prawach powiatu Siemianowice Śląskie (I)” – w wysokości 2 341,5 tys. zł (w 2015 r.),
- „Aktywizacja zawodowa osób młodych pozostających bez pracy w mieście na prawach powiatu Siemianowice Śląskie (II)” – w wysokości 1 508,6 tys. zł (w 2016 r.),
- „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siemianowicach Śląskich (I)” – w wysokości 1 133,2 tys. zł (w 2015 r.),
- „Aktywizacja osób bezrobotnych w wieku 30+ zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Siemianowicach Śląskich (II)” – w wysokości 1 153,6 tys. zł (w 2016 r.).

Kwoty otrzymane na realizację czterech projektów były zgodne z kwotami, o które wnioskowano.

2) do MPiPS (za pośrednictwem WUP) o środki rezerwy Funduszu Pracy na realizację:

a) dwunastu programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób:

²⁰ Koncepcja formułowania celów w dziedzinie planowania, będąca zbiorem pięciu postulatów dotyczących cech, którymi powinien się charakteryzować poprawnie sformułowany cel. Cel powinien być: skonkretyzowany (specific), mierzalny (measurable), osiągalny (achievable), istotny (relevant), określony w czasie (time-bound).

²¹ Np. przywrócenie na rynek pracy grupy bezrobotnych rodziców posiadających na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do sześciu lat, uzyskanie zatrudnienia do 30 czerwca 2015 r. przez 50 mieszkańców miasta, którzy utracili pracę w przedsiębiorstwach dotkniętych procesem restrukturyzacyjnym, wzrost integracji społecznej i aktywności w życiu społecznym i zawodowym u 30 osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, dla których PUP ustalił III profil pomocy, zwiększenie możliwości zatrudnienia 138 osób poniżej 30 roku życia pozostających bez pracy, zakwalifikowanych do I lub II profilu pomocy.

²² Zwanego dalej „WUP”.

- bezrobotnych powyżej 50 roku życia – w wysokości 981,5 tys. zł (w 2013 r.), 365,6 tys. zł (w 2014 r.), 1 629,9 tys. zł i 628,7 tys. zł (w 2015 r.), 768,4 tys. zł (w 2016 r.),
- bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, art. 49 ustawy – w wysokości 1 458,9 tys. zł (w 2013 r.), 1 668,2 tys. zł (w 2015 r.), 1 164,9 tys. zł (w 2016 r.),
- osób zwolnionych z przyczyn niedotyczących pracowników – w wysokości 259,2 zł (w 2013 r.), 687,0 tys. zł (w 2014 r.),
- bezrobotnych powyżej 50 roku życia pozostających bez zatrudnienia co najmniej 6 miesięcy – w wysokości 981,5 tys. zł (w 2013 r.),
- bezrobotnych do 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia co najmniej 6 miesięcy – w wysokości 1 016,9 tys. zł (w 2013 r.),
- bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia – w wysokości 1 682,4 tys. zł (w 2014 r.), 1 001,1 tys. zł (w 2015 r.),
- bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy – w wysokości 158,7 tys. zł (w 2014 r.),
- bezrobotnych w wieku 30-50 lat – w wysokości 869,9 tys. zł (w 2014 r.), 2 983,7 tys. zł (w 2015 r.),
- bezrobotnych poniżej 25 roku życia – w wysokości 1 952,1 tys. zł (w 2015 r.),
- wsparcie tworzenia i przystępowania do spółdzielni socjalnych – w wysokości 65,1 tys. zł (w 2016 r.),
- bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy oraz bezrobotnych sprawujących opiekę nad osobą zależną – w wysokości 181,5 tys. zł (w 2016 r.),
- realizację robót publicznych w regionach wysokiego bezrobocia – w wysokości 701,2 tys. zł (w 2016 r.).

Urząd otrzymał środki na realizację 10 programów w łącznej kwocie: 12 851,3 tys. zł²³.

b) pięciu programów specjalnych:

- „Pracująca Mama II” – w wysokości 219,3 tys. zł (w 2013 r.),
- „Starszy, ale nie gorszy II” – w wysokości 310,8 tys. zł (w 2013 r.),
- „Bilet do pracy” – w wysokości 196,2 tys. zł (w 2013 r.),
- „Niezależni” – w wysokości 598,3 tys. zł (w 2015 r.),
- „Nowa szczyta” – w wysokości 1 349,9 tys. zł (w 2015 r.)

Na realizację ww. programów PUP otrzymał środki finansowe w wysokości wnioskowanej.

c) Programu Aktywizacja i Integracja²⁴ – w wysokości 85,4 tys. zł. (w 2015 r.). Wysokość dofinansowania była równa kwocie, o którą Urząd wnioskował.

3) do Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego w Katowicach o środki na realizację projektu „Kierunek praca” (realizowanego w partnerstwie ze

²³ Tj. na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób odpowiednio:

- bezrobotnych powyżej 50 roku życia – w wysokości 500 tys. zł (w 2013 r.), 365,6 tys. zł (w 2014 r.), 1 614,7 tys. zł (w 2015 r.), 768,4 tys. zł (w 2016 r.),
- bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, art. 49 ustawy – w wysokości 1 434 tys. zł (w 2013 r.), 283,3 tys. zł (w 2015 r.), 1 164,9 tys. zł (w 2016 r.),
- osób zwolnionych z przyczyn niedotyczących pracowników – w wysokości 200 tys. zł (w 2013 r.), 260 tys. zł (w 2014 r.),
- bezrobotnych w wieku poniżej 30 roku życia – w wysokości 1 000 tys. zł. (w 2014 r.), 1 001,1 tys. zł (w 2015 r.),
- bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy – w wysokości 158,7 tys. zł (w 2014 r.),
- bezrobotnych w wieku 30-50 lat – w wysokości 833,9 tys. zł (w 2014 r.), 1 915,5 tys. zł (w 2015 r.),
- bezrobotnych poniżej 25 roku życia – w wysokości 403,4 tys. zł (w 2015 r.),
- wsparcie tworzenia i przystępowania do spółdzielni socjalnych – w wysokości 65,1 tys. zł. (w 2016 r.),
- bezrobotnych rodziców powracających na rynek pracy oraz bezrobotnych sprawujących opiekę nad osobą zależną – w wysokości 181,5 tys. zł. (w 2016 r.),
- realizacja robót publicznych w regionach wysokiego bezrobocia – w wysokości 701,2 tys. zł. (w 2016 r.),

²⁴ Zwanego dalej „PAI”.

Stowarzyszeniem Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST - lider projektu) w wysokości 191,1 tys. zł (w 2013 r.). Wysokość dofinansowania była równa kwocie, o którą Urząd wnioskował.

Ogółem w latach 2013-2016 Urząd wystąpił o dodatkowe środki finansowe (poza budżetowe) w łącznej wysokości 36 780,8 tys. zł na 34 przedsięwzięcia. Na ich realizację pozyskał łącznie 28 425,9 tys. zł. Urząd nie otrzymał środków z rezerwy Funduszu Pracy na realizację programu na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia pozostających bez zatrudnienia co najmniej 6 miesięcy (w latach 2013 i 2015) oraz osób bezrobotnych do 30 roku życia pozostających bez zatrudnienia co najmniej 6 miesięcy (w roku 2013). Według wyjaśnień Zastępcy Dyrektora Urzędu, przyczyną nieotrzymania dofinansowania było wyczerpanie limitu środków finansowych Funduszu Pracy przyznanego województwu śląskiemu.

(dowód: akta kontroli str. 141-146)

1.7. Powiatowa Rada Rynku Pracy w Siemianowicach Śląskich²⁵ nie inspirowała samodzielnie przedsięwzięć na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy. Miała natomiast wpływ, według wyjaśnień Dyrektora Urzędu, na realizację inicjatyw PUP zwłaszcza poprzez opiniowanie propozycji projektów, które planowano do realizacji. Dyrektor PUP podała, że pozytywne opinie Rady w kwestii celowości realizacji programów specjalnych, czy projektów współfinansowanych z EFS pozwalały Urzędowi pozyskiwać dodatkowe środki finansowe na wspieranie osób bezrobotnych. Ponadto Rada opiniowała m.in. okresowe sprawozdania z działalności PUP, celowość realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, umorzenia nienależnie pobranych świadczeń oraz nowe kierunki kształcenia zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 131-140)

1.8. Informacje dotyczące rynku pracy opracowane przez PUP (m.in. dane statystyczne o liczbie bezrobotnych, dane o wybranych grupach bezrobotnych oraz badanie jakościowe pn. „Barometr zawodów”) zostały wykorzystane w części diagnostycznej w „Strategii Rozwoju Siemianowic Śląskich do 2030 r.”²⁶ Ponadto, opracowany przez Urząd projekt „Aktywni na co dzień – wsparcie dla osób bezrobotnych powyżej 30 roku życia” został wskazany jako jeden z projektów *otwierających realizację* „Strategii Rozwoju z 2017 r. Zastępca Dyrektora PUP wyjaśnił, że obecnie Urząd czeka na rozstrzygnięcie Zespołu ds. Wdrażania i Monitorowania Strategii, do którego PUP zwrócił się z prośbą o wprowadzenie do Strategii karty nowego projektu pn. „Rozwój Twojej Firmy – dofinansowanie na szkolenia i doradztwo”.

(dowód: akta kontroli str. 267-268)

1.9. W okresie objętym kontrolą PUP przekazywał do Biura Rady Miasta roczne sprawozdania z merytorycznej działalności. Sprawozdania były analizowane podczas posiedzeń Komisji Polityki społecznej a następnie przyjmowane przez Radę Miasta Siemianowic Śląskich²⁷. Zastępca Dyrektora Urzędu wyjaśnił,

²⁵ Zwana dalej „PRRP” lub „Radą”. Wcześniej Powiatowa Rada Zatrudnienia.

²⁶ Przyjęta przez Radę Miasta Siemianowic Śląskich Uchwałą Nr 333/2017 z dnia 26 stycznia 2017 r., zwana dalej „Strategią Rozwoju z 2017 r.”.

²⁷ Stanowiły Załącznik do uchwały Rady Miasta w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności PUP odpowiednio za kolejne lata 2013-2016.

że w związku ze składanymi w latach 2013-2016 sprawozdaniami, PUP nie przedstawiał potrzeb w zakresie wsparcia rynku pracy i nie otrzymywał od Rady i Prezydenta Miasta wytycznych i sugestii do dalszej działalności.

(dowód: akta kontroli str. 309-310, 1457-1780)

1.10. W zakresie wpływu Programu Rodzina 500+ na strukturę bezrobocia Dyrektor Urzędu wyjaśniła m.in. *„Urząd nie jest w stanie stwierdzić czy zmiany, jakie zaszły w strukturze bezrobotnych w okresie od wejścia w życie omawianego programu są w jakimkolwiek stopniu efektem jego wprowadzenia.”* Według wyjaśnień: *wybrane statystyki w żadnym stopniu nie wskazują na wpływ programu na sytuację na rynku pracy. Zmniejszyła się liczba urodzeń dzieci wśród kobiet posiadających status bezrobotnych (84 w 2015 r., 81 w 2016 r.), a liczba dobrowolnych rezygnacji z usług PUP od maja do grudnia 2016 r. systematycznie malała”.* Dyrektor w wyjaśnieniach stwierdziła m.in., że Urząd nie badał wpływu tego programu na rynek pracy, ze względu na brak prawnych możliwości pozyskiwania od osób rezygnujących z usług PUP informacji, czy rezygnacja ta była podyktowana otrzymaniem świadczenia w ramach Programu Rodzina 500+. Dyrektor Urzędu przekazała, że *„w opinii PUP otrzymywane świadczenia nie wpływają negatywnie na chęć i gotowość do podjęcia pracy, a także na decyzję osób bezrobotnych o wyłączeniu z ewidencji”.* Ponadto Dyrektor Urzędu podała, że w związku z realizacją tego programu na terenie miasta utworzono sześć specjalnych punktów terenowych, w których przyjmowano wnioski o przyznanie tego świadczenia wychowawczego. Wyjaśniła, że Samorząd zrezygnował z utworzenia takiego punktu w siedzibie PUP uznając, że liczba pozostałych placówek była wystarczająca. Przekazała ponadto, że PUP nie został włączony w realizację Programu Rodzina 500+, a świadczenia wychowawcze z tytułu tego programu są wypłacane przez Urząd Miasta.

(dowód: akta kontroli str. 271-273)

1.11. W ramach działań na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy PUP współpracował z innymi jednostkami odpowiedzialnymi za problematykę społeczną na terenie Żor, organizacjami zrzeszającymi pracodawców oraz organizacjami pozarządowymi, w tym m.in. z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej²⁸, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowych, Cechem Rzemiosł Różnych, Stowarzyszeniem Wspierania Organizacji Pozarządowych „MOST”²⁹, Stowarzyszeniem na rzecz wspomagania osób z niepełnosprawnością i ich otoczenia „Razem”³⁰, Stowarzyszeniem Wspierania Działań Twórczych „UNIKAT”³¹. W okresie objętym kontrolą Urząd zawarł m.in.:

a) w 2013 r.:

- porozumienie z MOPS w sprawie przystąpienia do realizacji trzech programów specjalnych: dla osób powyżej 50 roku życia pn. „Starszy, ale nie gorszy II”, dla bezrobotnych rodziców posiadających na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do sześciu lat pn. „Bilet do pracy” oraz dla osób do 30 roku życia pn. „Pracująca mama II”. Celem zawartych porozumień było włączenie pracowników socjalnych w opracowanie i realizację Indywidualnych Planów Działań³² dla uczestników programów, którzy byli równocześnie klientami PUP i MOPS;

²⁸ Zwany dalej „MOPS”.

²⁹ Zwane dalej „Stowarzyszeniem „MOST”.

³⁰ Zwane dalej „Stowarzyszeniem „Razem”.

³¹ Zwane dalej „Stowarzyszeniem „Unikat”.

³² Zwanych dalej „IPD”.

- porozumienie z MOPS oraz funkcjonującymi w mieście: Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Śląskim Stowarzyszeniem Pomocy Ofiarom Przestępstw, Towarzystwem Przyjaciół Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w sprawie współdziałania w realizacji pilotażowej części projektu „Schematom STOP! Wspólne działania instytucji pomocy społecznej i instytucji rynku pracy – pilotaż”. Celem zawartych porozumień było m.in. stworzenie skoordynowanego systemu współpracy instytucjonalnej wobec rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia oraz testowe wypracowanie nowych instrumentów rodzinnej aktywizacji i integracji społecznej;
- umowę partnerską ze Stowarzyszeniem „MOST”, Stowarzyszeniem „Razem”, Stowarzyszeniem „UNIKAT” i agencją zatrudnienia w celu realizacji projektu pn. „Kierunek praca”. Efektem ze strony PUP było m.in. zorganizowanie spotkania informacyjnego osób niepełnosprawnych, udział w rekrutacji projektu, opracowanie IPD dla uczestników, zorganizowanie warsztatów umiejętności, poradnictwo zawodowe i psychologiczne, współorganizacja seminariów dla pracodawców, wyposażenie uczestników w Pakiet Pracownika (np. usługi asystenta osoby niepełnosprawnej, zakup laski dla osoby niewidomej, zakup odzieży roboczej).

b) w 2014 r.:

- porozumienie z MOPS w sprawie przystąpienia do realizacji programu specjalnego dla osób zakwalifikowanych do III profilu pomocy „Niezależni”. Celem porozumienia było przeprowadzenie przez MOPS aktywizacji społecznej i zorganizowanie prac społecznie użytecznych dla 40 uczestników projektu, będących klientami obu instytucji. Efektem ze strony PUP było wsparcie w procesie rekrutacji, świadczenie poradnictwa zawodowego oraz pośrednictwa pracy beneficjentom programu.

c) w 2015 r.:

- porozumienie z MOPS o współpracy przy realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, którego celem była poprawa sytuacji na rynku pracy osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Efektem współpracy była reintegracja społeczna i zawodowa 23 osób, które ukończyły udział w tym projekcie;
- umowę z MOPS dotyczącą prowadzenia i utrzymywania Samorządowej Elektronicznej Platformy Informacyjnej umożliwiającej elektroniczną wymianę informacji o wspólnych klientach, niezbędną do realizacji zadań obu jednostek.

Dyrektor Urzędu wyjaśniła ponadto, że w ramach współpracy z MOPS dokonano „rejonizacji obsługi klientów z uwzględnieniem miejsca ich zamieszkania” poprzez utworzenie stałych punktów obsługi klientów, do których przyporządkowano konkretnego pracownika socjalnego i doradcę zawodowego. Według wyjaśnień pozwala to m.in. na lepsze rozpoznanie i zaspokojenie potrzeb klienta, eliminuje przypadkowość podejmowanych działań i ujednolica relacje z beneficjentami pomocy.

(dowód: akta kontroli str. 394-397)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że działalność podejmowana przez PUP w latach 2013-2016 wpisywała się w realizację celów i priorytetów określonych w obowiązujących strategiach rozwoju problemów społecznych. Opracowane przez PUP programy i projekty uwzględniały wyniki rozpoznanych potrzeb w zakresie przeciwdziałaniu bezrobociu i wsparciu rynku pracy. Urząd skutecznie zabiegał o dodatkowe środki na realizację programów/projektów dotyczących aktywizacji

zawodowej oraz ograniczających zjawiska bezrobocia i wykluczenia społecznego mieszkańców miasta.

2. Działania dla realizacji przyjętych założeń, ich finansowanie i monitorowanie, a także ich skuteczność i efektywność dla ograniczenia negatywnych skutków zmian gospodarczych w mieście

Opis stanu faktycznego

2.1. Na prowadzoną działalność PUP otrzymywał środki finansowe z budżetu gminy, budżetu państwa, Funduszu Pracy, Europejskiego Funduszu Społecznego³³, innych środków z Unii Europejskiej³⁴ oraz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych³⁵.

Łączna kwota wydatków poniesionych przez PUP w kontrolowanym okresie kształtowała się następująco: 20 367,1 tys. zł w 2012 r., 21 398,5 tys. zł w 2013 r., 22 112,5 tys. zł w 2014 r., 19 234,0 tys. zł w 2015 r. i 17 451,9 tys. zł w 2016 r.

Najwięcej środków PUP wydatkował z Funduszu Pracy. W 2012 r. wydatki te wyniosły 11 851,3 tys. zł i stanowiły 58% wydatków ogółem. W 2013 r. wydatkowano 11 406,0 tys. zł (53%), a w 2014 r.: 9 926,2 tys. zł (45%). W 2015 r. wydatki z Funduszu Pracy wyniosły 10 971,1 tys. zł (57%), a w 2016 r.: 11 054,0 tys. zł (63%).

Wydatki środków z budżetu państwa zmniejszyły się z poziomu 1 927,6 tys. zł w 2012 r. do 1 564,7 tys. zł w 2016 r. (spadek o 18,8%). W kolejnych latach 2012-2016 stanowiły odpowiednio: 9%, 10%, 10%, 9%, 9% wydatków ogółem. Środki te były przeznaczane na realizację zadań zleconych, tj. pokrycie składki zdrowotnej za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku.

Wydatki finansowane ze środków budżetu gminy wyniosły w poszczególnych latach okresu 2012 r.–2016 r. odpowiednio: 2 127,0 tys. zł, 1 750,8 tys. zł, 1 926,2 tys. zł, 2 008,1 tys. zł, 1 969,6 tys. zł i stanowiły odpowiednio: 10%, 8%, 9%, 10% i 11% wydatków ogółem. Ze środków gminy finansowano utrzymanie budynku i stanowisk pracy związanych z prowadzoną działalnością PUP.

Wydatki finansowane z EFS wzrosły z 3 575,6 tys. zł w 2012 r. do 5 603,50 tys. zł w 2013 r. i 7 554,1 tys. zł w 2014 r. W latach 2015-2016 wydatki z EFS zmniejszyły się i wyniosły odpowiednio 4 352,8 tys. zł i 2 745,4 tys. zł. Spadek wydatków był związany z zakończeniem realizacji projektów unijnych rozpoczętych latami poprzednich. Wydatki z EFS stanowiły w latach 2012-2016 odpowiednio 18%, 26%, 34%, 23% i 16% wydatków ogółem.

Wydatki finansowane z innych środków UE były realizowane w latach 2012-2015 i wyniosły 885,6 tys. zł w 2012 r., 492,9 tys. zł w 2013 r. i 566,8 tys. zł w 2014 r. W 2015 r. wydatki te zmniejszyły się do 93,1 tys. zł. W latach 2012-2015 wydatki z innych środków UE stanowiły odpowiednio 4%, 2%, 3%, 0,5% wydatków ogółem.

Wydatki finansowane ze środków PFRON realizowano w roku 2013 i 2016, w wysokości odpowiednio 11,9 tys. zł oraz 118,2 tys. zł. Ich udział w wydatkach ogółem wyniósł kolejno 0,06% i 0,7%.

(dowód: akta kontroli str. 274-304)

³³ Zwanego dalej: „EFS”.

³⁴ Programy edukacyjne Leonardo da Vinci.

³⁵ Zwanego dalej „PFRON”.

Wydatki budżetowe PUP³⁶ wyniosły w poszczególnych latach 2012-2016 odpowiednio 7 632,3 tys. zł, 7 925,8 tys. zł, 8 126,6 tys. zł, 5 611,6 tys. zł i 4 128,7 tys. zł. Wzrost wydatków w latach 2013-2014 o 293,5 tys. zł (3,9%) i 200,8 tys. zł (2,5%) wynikał z realizacji projektów współfinansowanych z EFS³⁷. Wydatki budżetowe w poszczególnych latach 2012-2016 stanowiły odpowiednio: 37%, 37%, 37%, 29% i 24% wydatków ogółem Urzędu.

Wydatki pozabudżetowe³⁸ wyniosły 12 734,8 tys. zł w 2012 r., następnie wzrosły do 13 472,7 tys. zł (o 5,8%) w 2013 r. i w 2014 r. do 13 985,9 tys. zł (o 3,8%), natomiast w 2015 i 2016 r. zmniejszyły się odpowiednio o 13 622,4 tys. zł i 13 323,2 tys. zł (kolejno o 2,6% i 2,2%). W poszczególnych latach 2012-2016 wydatki pozabudżetowe stanowiły, odpowiednio 63%, 63%, 63%, 71% i 76% wydatków ogółem Urzędu.

Największe wydatki w okresie objętym kontrolą, wg poszczególnych form wsparcia dla bezrobotnych, poniesiono na staże: 1 734,0 tys. zł w 2012 r., 2 948,0 tys. zł w 2013 r., 3 325,9 tys. zł w 2014 r., 3 793,9 tys. zł w 2015 r., 2 729,5 tys. zł w 2016 r. Na dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej wydatkowano: 1 789,0 tys. zł w 2012 r., 2 330,0 tys. zł w 2013 r., 2 844,7 tys. zł w 2014 r., 2 202,9 tys. zł w 2015 r., 1 940,6 tys. zł w 2016 r. Wydatki na wyposażenie i wyposażenie stanowisk pracy wyniosły: 2 230,9 tys. zł w 2012 r., 1 880,9 tys. zł w 2013 r., 2 242,2 tys. zł w 2014 r., 1 725,7 tys. zł w 2015 r., 474,3 tys. zł w 2016 r.

Na szkolenia, w tym bony szkoleniowe (w latach 2014-2015) wydatkowano: 685,1 tys. zł w 2012 r., 651,0 tys. zł w 2013 r., 627,2 tys. zł w 2014 r., 361,8 tys. zł w 2015 r. i 227,2 tys. zł w 2016 r.

Wydatki na prace społeczno-użyteczne wyniosły: 216,8 tys. zł w 2012 r., 116,2 tys. zł w 2013 r., 66,2 tys. zł w 2014 r., 109,1 tys. zł w 2015 r. oraz 21,3 tys. zł w 2016 r. Wydatki na Program Aktywizacja i Integracja zostały poniesione w 2015 r. w wysokości 12,61 tys. zł i w 2016 r. w wysokości 20,37 tys. zł.

Prace interwencyjne sfinansowano w wysokości 222,7 tys. zł w 2012 r., 120,97 tys. zł w 2013 r., 113,7 tys. zł w 2014 r., 372,73 tys. zł w 2015 r. oraz 406,9 tys. zł w 2016 r.

Roboty publiczne sfinansowano w wysokości 313,3 tys. zł w 2012 r., 782,4 tys. zł w 2013 r., 349,4 tys. zł w 2014 r., 511,4 tys. zł w 2015 r. oraz 1 082,4 tys. zł w 2016 r.

Na działania wspierające (dodatki aktywizacyjne) wydatkowano 252,1 tys. zł w 2012 r., 217,9 tys. zł w 2013 r., 245,9 tys. zł w 2014 r., 213,9 tys. zł w 2015 r. i 225,0 tys. zł w 2016 r.

Wydatki na pozostałe formy wsparcia³⁹ zostały poniesione w łącznej wysokości: 74,53 tys. zł w 2012 r., 45,3 tys. zł w 2013 r., 113,2 tys. zł w 2014 r., 371,6 tys. zł w 2015 r. oraz 2 208,9 tys. zł w 2016 r. (z tego 1 350,7 tys. zł stanowiły wydatki poniesione na refundację kosztów wynagrodzeń osób poniżej 30 roku życia).

(dowód: akta kontroli str. 274-304)

³⁶ Nakłady z budżetu gminy, budżetu państwa i EFS, obejmowały wydatki na wynagrodzenia z pochodnymi pracowników PUP, wydatki na utrzymanie Urzędu, na świadczenia społeczne realizowane w ramach programów EFS oraz wydatki na zadania zlecone (tj. pokrycie składki zdrowotnej za osoby bezrobotne bez prawa do zasiłku).

³⁷ „Kierunek przedsiębiorczość” (zrealizowano wydatki w wysokości 38,6 tys. zł w 2013 r. oraz 388,8 tys. zł w 2014 r.) i „Stumilowy krok” (wydatki zrealizowane w wysokości odpowiednio: 102,0 tys. zł i 720,0 tys. zł).

³⁸ Nakłady z Funduszu Pracy i EFS, obejmowały wydatki na działalność merytoryczną PUP, z pominięciem wydatków: na utrzymanie Urzędu, na wynagrodzenia pracowników PUP z pochodnymi i na zadania zlecone.

³⁹ W tym: bony zatrudnieniowe, bony na zasiedlenia, wsparcie w ramach Krajowego Funduszu Szkoleniowego, refundację wynagrodzeń dla osób powyżej 50 roku życia, refundację składek na ubezpieczenia społeczne osób poniżej 30 roku życia, studia podyplomowe, refundacja kosztów opieki nad dzieckiem, przygotowanie zawodowe dla dorosłych.

2.2. Zwroty niewykorzystanych środków w latach 2013-2016 dotyczyły 13 projektów na łączną kwotę zwrotu 1 245,7 tys. zł. I tak:

- W 2013 roku dokonano zwrotu niewykorzystanych środków z czterech projektów współfinansowanych z EFS i PFRON w łącznej wysokości 329,6 tys. zł.⁴⁰ Zwroty były efektem oszczędności powstałych w wyniku m.in.: rezygnacji części beneficjentów z udziału w projekcie i podjęcia przez nich pracy, negatywnej oceny części wydatków zaplanowanych we wnioskach uczestników o dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rezygnacji uczestników z udziału w projekcie z powodu zmiany prawa oświatowego (wstrzymanie naboru do szkół zawodowych i techników dla dorosłych).
- W 2014 roku dokonano zwrotu niewykorzystanych środków z trzech projektów współfinansowanych z EFS w łącznej kwocie 249,6 tys. zł⁴¹. Zwroty były efektem oszczędności powstałych w wyniku m.in.: przerwania udziału w projekcie przez jego uczestników, niepełnego wykorzystania kwoty wsparcia pomostowego, korzystania przez pracowników zatrudnionych w ramach projektu z przysługujących im urlopów macierzyńskich, zasiłków chorobowych i opiekuńczych.
- W 2015 roku dokonano zwrotu niewykorzystanych środków z sześciu projektów współfinansowanych z EFS w łącznej wysokości 666,5 tys. zł⁴². Zwroty były efektem oszczędności powstałych w wyniku m.in.: niewykorzystania przez beneficjentów wszystkich form wsparcia przewidzianych w projekcie, przerwania udziału w projekcie przez jego uczestników z powodu podjęcia pracy, negatywnej oceny części wydatków zaplanowanych przez uczestników we wnioskach o dotację na rozpoczęcie działalności gospodarczej.

Z programów realizowanych w 2016 r. nie dokonywano zwrotu środków finansowych.

(Dowód: akta kontroli str. 305-308)

2.3. Liczba osób⁴³ korzystających z usług PUP wyniosła w poszczególnych latach 2012-2016 odpowiednio: 5907, 5891, 5721, 5311 i 4897. W analizowanym okresie średnia wielkość nakładów ogółem w przeliczeniu na jednego klienta PUP⁴⁴ wyniosła 3,4 tys. zł w 2012 r., 3,6 tys. zł w 2013 r., 3,9 tys. zł w 2014 r., 3,6 tys. zł w 2015 r. oraz 3,6 tys. zł w 2016 r.

(Dowód: akta kontroli str. 1416)

2.4. W okresie objętym kontrolą Urząd dokonywał oceny swoich działań oraz ich skuteczności w sporządzanych sprawozdaniach m.in.: rocznym Sprawozdaniu z działalności PUP, Sprawozdaniu MPRIIPS z efektywności programów na rzecz

⁴⁰ Dotyczy następujących programów: PO KL: "Drzwi do Biznesu" - nie wykorzystano w środków w wysokości 97,1 tys. zł, „Certyfikat II” nie wykorzystano środków w wysokości 59,6 tys. zł, „Szkola - to się liczy!” - nie wykorzystano środków w wysokości 64,1 tys. zł oraz PFRON „Junior” - program aktywizacji zawodowej absolwentów niepełnosprawnych - nie wykorzystano środków w wysokości 108,8 tys. zł.

⁴¹ Dotyczy następujących programów PO KL: „Gotowa do pracy” – nie wykorzystano środków w wysokości 205,4 tys. zł, „Zmiana na lepsze” - nie wykorzystano środków w wysokości 20,9 tys. zł oraz „Dołącz do nas IV” – nie wykorzystano środków w wysokości 23,3 tys. zł.

⁴² Dotyczy następujących programów PO KL: „Kariera bez barier” – nie wykorzystano środków w wysokości 31,3 tys. zł, Kierunek praca” - nie wykorzystano środków w kwocie 1,5 tys. zł, „Kierunek przedsiębiorczość” - nie wykorzystano środków w kwocie 9,6 tys. zł, „Schematom STOP!” - nie wykorzystano środków w kwocie 154,0 tys. zł, „Droga do kariery” - nie wykorzystano środków w kwocie 13,1 tys. zł oraz „Nie zwalnij tempa” – nie wykorzystano środków w kwocie 457,0 tys. zł.

⁴³ Liczba konkretnych osób (jednokrotnie lub wielokrotnie wpisana w danym roku na listę bezrobotnych).

⁴⁴ Wskaźnik wyliczono jako stosunek wydatków PUP ogółem do sumy liczby osób bezrobotnych korzystających z usług PUP w danym roku.

promocji zatrudnienia⁴⁵ oraz we wnioskach o płatność z realizowanych w ramach PO KL 2007-2013⁴⁶, RPO WSL 2014-2020⁴⁷ i PO WER 2014-2020⁴⁸.

W latach 2013-2014 dla obliczania efektywności zatrudnieniowej przyjęto relację liczby osób bezrobotnych, które po zakończeniu udziału w danym roku w określonej formie aktywizacji uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, tj. wyrejestrowały się z powiatowego urzędu pracy lub jeżeli w okresie do 3 miesięcy od czasu zakończenia udziału w programach nie zarejestrowały się w powiatowym urzędzie pracy, do liczby osób bezrobotnych, które w danym roku zakończyły udział w danej formie aktywizacji. Efektywność kosztową ustalano w wyniku podzielenia kwoty poniesionych wydatków w danym roku (kasowo) na daną formę aktywizacji, przez liczbę osób bezrobotnych, które po zakończeniu udziału w danym roku w danej formie aktywizacji uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie.⁴⁹ W przypadku środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej oraz na wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy obliczano przeciętny koszt danej formy wsparcia.⁵⁰

W latach 2015 i 2016 efektywność zatrudnieniową ustalano jako stosunek liczby osób bezrobotnych, które po zakończeniu lub przerwaniu udziału w określonej formie aktywizacji, w okresie 3 miesięcy były zatrudnione przez co najmniej 30 dni, do liczby osób, które w danym roku kalendarzowym zakończyły udział w danej formie aktywizacji. W przypadku form aktywizacji, dla których określono w ustawie obowiązkowy okres zatrudnienia, jako zakończenie udziału w tej formie traktuje się datę zakończenia obowiązkowego okresu zatrudnienia. Efektywność kosztową w latach 2015 i 2016 ustalano w wyniku podzielenia kwoty poniesionych wydatków na daną formę aktywizacji w danym roku kalendarzowym, przez liczbę osób bezrobotnych, które po zakończeniu udziału w danej formie aktywizacji uzyskały, w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie⁵¹.

(dowód: akta kontroli str. 313, 326-389)

Efektywność zatrudnieniowa dla podstawowych form wsparcia⁵² realizowanych przez PUP systematycznie rosła i wynosiła 76,3% w 2013 r., 77,8% w 2014 r., 76,1% w 2015 r. i 84,2% w 2016 r.

Uzyskana przez PUP efektywność zatrudnieniowa, począwszy od 2013 r., była wyższa od średniego poziomu zarówno w kraju, jak i w województwie śląskim (wskaźnik ten dla kraju wynosił: 68,2% w 2013 r., 76,3% w 2014 r., 75,9% w 2015 r. i 78,7% w 2016 r., a dla województwa śląskiego odpowiednio: 66,3%, 71,5%, 73,2% i 75,8%⁵³).

⁴⁵ Załącznik nr 1 do Sprawozdania MRPiPS-02.

⁴⁶ Prezentowano w załącznikach do wniosku o płatność.

⁴⁷ Według kryteriów określonych w „Regulaminie naboru wniosków o dofinansowanie projektu RPO WSL na lata 2014-2020” Oś priorytetowa VII Działanie 7.2.

⁴⁸ Według kryteriów określonych w „Ogłoszeniu o naborze wniosków o dofinansowanie projektu” Oś priorytetowa I Działanie 1.1. Poddziałanie 1.1.1.

⁴⁹ Według raportów MPiPS „Efektywność działań aktywizujących realizowanych przez powiatowe urzędy pracy w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej” odpowiednio w latach 2013 i 2014. Definicje te są t spójne z definicjami określonymi od maja 2014 r. w art. 4 ust.1¹ pkt 2 lit. b i lit. c ustawy o promocji zatrudnienia.

⁵⁰ Liczony jako stosunek środków przekazanych na rozpoczęcie działalności bądź na wyposażenie lub doposażenie stanowisk pracy do liczby osób, które podjęły działalność gospodarczą bądź liczbę osób za które zrefundowano koszty zatrudnienia bezrobotnego.

⁵¹ Według raportu MRPiPS „Efektywność podstawowych form aktywizacji zawodowej, realizowanych w ramach programów na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej w 2015 roku”.

⁵² Liczona przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej przy uwzględnieniu szkoleń, staży, prac interwencyjnych, robót publicznych, dofinansowania podejmowania działalności gospodarczej oraz refundacji doposażenia stanowiska pracy.

⁵³ Na dzień zakończenia kontroli Minister nie opublikował efektywności podstawowych form wsparcia za 2016 r., dla województw, w tym dla województwa śląskiego. Wysokość tego wskaźnika wskazano na podstawie informacji przekazanej przez MRPiPS podczas Konferencji Publicznych Służb Zatrudnienia (panel *Ocena efektywności urzędów pracy*). Warszawa 27-28 czerwca 2017 r.

Najbardziej efektywną formą wsparcia w PUP, wg przyjętej metodologii, w latach 2013-2016 było dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej (100% w 2013 r. i 2014 r., 97% w 2015 r., 94,3% w 2016 r.) oraz doposażenie i wyposażenie stanowiska pracy (91,2 % w 2016 r. i 100% w pozostałych latach). Bardzo wysoka była również efektywność prac interwencyjnych (92,6% w 2013 r., 87,0% w 2014 r., 81,3% w 2015 r., 89,5% w 2016 r.). Efektywność robót publicznych wzrosła z 62,5% w 2015 r. do 91,1 % w 2016 r.. Efektywność zatrudnieniowa staży wzrosła z 70,9% w 2013 r., do 82,2% w 2016 r. (74,8% w 2015 r., 68,7% w 2014 r.). Efektywność szkoleń mieściła się w przedziale od 43,8% do 69,4%, osiągając najwyższy poziom w roku 2013.

(dowód: akta kontroli str. 326-389)

Efektywność kosztowa⁵⁴ podstawowych form wsparcia realizowanych przez PUP w poszczególnych latach wyniosła: 9,9 tys. zł w 2013 r., 11,8, tys. zł w 2014 r., 14,5 tys. zł w 2015 r., 11,4 tys. zł w 2016 r., a dla kraju i województwa śląskiego odpowiednio: 11,3 tys. zł i 11,5 tys. zł w 2013 r., 11,2 tys. zł i 11,3 tys. zł w 2014 r., 13,0 tys. zł i 13,5 tys. zł w 2015 r. oraz 11,3 tys. zł i 12,6 tys. zł w 2016 r.⁵⁵

Efektywność kosztowa PUP w roku 2013 wyniosła 9,9 tys. zł i była niższa od średniej wartości dla kraju (11,3 tys. zł) o 12,7% oraz od średniej wartości dla województwa śląskiego (11,5 tys. zł) o 13,9%. W roku 2014 i 2015 efektywność kosztowa była natomiast wyższa od średniej dla kraju i Śląska o odpowiednio 5,8% (11,2 tys. zł) i 4,3% (11,3 tys. zł) oraz 11,7% (13,0 tys. zł) i 7,8% (13,5 tys. zł). W 2016 r. była natomiast wyższa od średniej dla kraju o 0,6 % (11,3 tys. zł), ale niższa od średniej dla województwa śląskiego o 9,9% (12,6 tys. zł).

W PUP w latach 2013-2016 najwyższą efektywnością kosztową charakteryzowały się roboty publiczne, których koszt wynosił 13,0 tys. zł w 2013 r., 15,2 tys. zł w 2014 r., 25,5 tys. zł w 2015 r. i 21, tys. zł w 2016 r. Wzrastała również efektywność kosztowa staży z 7,4 tys. zł w 2013 r., poprzez 9,4 tys. zł w 2014 r. do 10,3 tys. zł w 2015 r. W 2016 r. wyniosła 9,1 tys. zł. Koszt prac interwencyjnych wzrósł z 4,8 tys. zł w 2013 r. poprzez 5,7 tys. zł w 2014 t. do 7,2 tys. zł w 2015 r. W 2016 r. wynosił 5,3 tys. zł. Efektywność kosztowa szkoleń mieściła się w przedziale od 2,5 tys. zł w 2013 r. do 8,0 tys. zł na osobę w 2016 r.

Przeciętny koszt rozpoczęcia działalności gospodarczej w latach 2013-2014 wynosił odpowiednio 20,6 tys. zł i 16,2 tys. zł, natomiast efektywność kosztowa tej formy, począwszy od 2015 r. zmalała z 30,8 tys. zł do 23,1 tys. zł w 2016 r. Przeciętny koszt doposażenia stanowiska pracy mieścił się w przedziale od 20,9 tys. zł (w 2013 r.) do 21,4 tys. zł (w 2014 r.). Efektywność kosztowa doposażenia, obliczona według przyjętej w latach 2015 i 2016 metodologii, wyniosła kolejno 25,4 tys. zł i 7,3 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 326-389)

2.5. Oceniając stopień zaspokojenia zgłaszanych potrzeb Urzędu oraz mieszkańców w zakresie udzielanej pomocy, w ramach pozyskiwanych przez PUP środków, Dyrektor Urzędu w wyjaśnieniach podała m.in., że *„Powiatowy Urząd Pracy w Siemianowicach Śląskich w sposób efektywny przeciwdziała problemowi bezrobocia na terenie miasta jednak ograniczone środki, jakimi dysponuje PUP w ramach algorytmu Funduszu Pracy przyznawanymi zgodnie z art. 109 ustawy, nie*

⁵⁴Liczona jako stosunek środków wykorzystanych w ramach rezerwy na daną formę aktywizacji do liczby osób, które po zakończeniu udziału w określonej formie aktywizacji uzyskały w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub pojęły działalność gospodarczą na własny rachunek.

⁵⁵ Wysokość tego wskaźnika podano na podstawie informacji przekazanej przez MPiPS podczas Konferencji Publicznych Służb Zatrudnienia (panel Ocena efektywności urzędów pracy). Warszawa 27-28 czerwca 2017 r.

wystarczają na aktywizację zawodową wszystkich zarejestrowanych bądź rejestrujących się osób. Według wyjaśnień Dyrektor, „Urząd Pracy aby realizować swoją misję, przez cały rok musi pozyskiwać środki z zewnętrznych źródeł finansowania, w tym EFS i rezerwy Funduszu Pracy, ponieważ środki w ramach algorytmu jedynie w stopniu podstawowym pokrywają potrzeby w tym zakresie i często są już na wyczerpaniu w połowie roku kalendarzowego. Pozyskiwane dodatkowo środki finansowe służą realizacji potrzeb, które to nie zostały zaspokojone przez ustawowe instrumenty rynku pracy. Możliwość ubiegania się o środki Rezerwy Funduszu Pracy zgodnie z „Zasadami ubiegania się o środki rezerwy Funduszu Pracy na finansowanie działań aktywizacyjnych realizowanych przez powiatowe i wojewódzkie urzędy pracy” dopuszczalna jest wyłącznie w odpowiedzi na ogłoszenia Ministra, które to często publikowane są w drugiej połowie roku, co w połączeniu z czasem oceny wniosku o przyznanie środków i wydaniem pozytywnej oceny, skutkuje bardzo krótkim okresem realizacji programu. To jednak powoduje, iż pozyskane dodatkowo środki finansowe pozostają w dyspozycji PUP do końca roku kalendarzowego. Ułatwiają one zatem prowadzenie statutowej działalności urzędu, co bezpośrednio przekłada się na zadowolenie klientów PUP poprzez ich skuteczną aktywizację zawodową. Skala środków finansowych pozyskiwanych dodatkowo na działania aktywizacyjne pozwala w większej mierze zaspokoić potrzeby aktywizacji zawodowej mieszkańców miasta, będących osobami bezrobotnymi gdyż swą celowością pozwala objąć wszystkie ich kategorie.

(dowód: akta kontroli str. 317-325)

2.6. Wśród form wsparcia realizowanych przez PUP w latach 2013-2016 dominowały staże, z których skorzystało łącznie 2170 bezrobotnych, z czego 469 osób w 2013 r., 612 w 2014 r., 637 w 2015 r. oraz 452 osób w 2016 r. (przy efektywności zatrudnieniowej 70,9-82,2%). Ze szkoleń skorzystało łącznie 496 osób (180 osób w 2013 r., 144 w 2014 r., 99 w 2015 r. i 73 w 2016 r., przy efektywności zatrudnieniowej mieszczącej się w analizowanym okresie w przedziale od 43,8% do 69,4%, osiągając najwyższy poziom w 2013 r. (69,4%). W pracach interwencyjnych, dla których również stwierdzono wysoką efektywność zatrudnieniową (92,6% w 2013 r., 87% w 2014 r., 81,3% w 2015 r., 89,5% w 2016 r.) uczestniczyło łącznie 256 osób (odpowiednio 28, 37, 90, 101).

Dofinansowanie do rozpoczęcia działalności gospodarczej otrzymały łącznie 394 osoby (82 w 2013 r., 124 w 2014 r., 104 w 2015 r. i 84 w 2016 r., przy efektywności zatrudnieniowej 94,3%-100%). Zrefundowano koszt wyposażenia lub doposażenia łącznie 288 stanowisk pracy (88 w 2013 r., 104 w 2014 r., 77 w 2015 r. i 20 w 2016 r., przy efektywności zatrudnieniowej 91,2% w 2016 r. i 100% w latach pozostałych).

Zastępca Dyrektora Urzędu wyjaśnił m.in., że najsukuteczniejszą formą aktywizacji w latach 2013-2016, biorąc pod uwagę efektywność zatrudnieniową, było dofinansowanie rozpoczęcia działalności gospodarczej oraz doposażenie i wyposażenie stanowiska pracy przy jednoczesnym wysokim wskaźniku efektywności kosztowej. Według wyjaśnień Zastępcy Dyrektora, na spadek realizacji tych form w 2016 r. miały wpływ: dostępność środków oraz, w przypadku doposażenia, ograniczenia wiekowe, bowiem pracodawcy niechętnie organizowali stanowisko pracy dla bezrobotnych powyżej 50 roku życia. Zastępca Dyrektora zwrócił uwagę, że pojawienie się nowej formy wsparcia, tj. refundacji kosztów zatrudnienia osób do 30 roku życia, wpłynęło na spadek zainteresowania pracodawców doposażeniem i spowodowało wzrost zatrudnienia osób bezrobotnych w tej grupie wiekowej (123 osoby w 2016 r.) w ramach nowej formy wsparcia. Zastępca Dyrektora podkreślił, że Urząd w pierwszej kolejności realizuje staże,

prace interwencyjne oraz roboty publiczne, ponieważ te formy cieszą się wysokim zainteresowaniem wśród pracodawców i wysokim wskaźnikiem zatrudnienia. Według wyjaśnień, wyznacznikiem realizacji poszczególnych form aktywizacji zawodowej była m.in. informacja nt. zainteresowania pracodawców i bezrobotnych oraz analiza wydatków poniesionych na daną formę w roku poprzednim, w zestawieniu z osiągniętą efektywnością zatrudnieniową, a planowanie działań Urzędu było uzależnione od dostępności środków z Funduszu Pracy oraz pozyskiwanych z EFS.

(Dowód: akta kontroli str. 311-314, 390)

2.7. W 2013 r., w Urzędzie zatrudniano 12 pośredników pracy, pięciu doradców zawodowych i trzech specjalistów ds. rozwoju zawodowego. W przeliczeniu na każdego z tych pracowników, liczba bezrobotnych wynosiła, odpowiednio: 268, 643 i 1071. W 2014 zatrudniano 13 pośredników pracy, ośmiu doradców zawodowych i dwóch specjalistów ds. rozwoju zawodowego. Na każdego z tych pracowników przypadało kolejno: 219, 356 i 1422 bezrobotnych. W 2015 r. zatrudniano 13 pośredników pracy, pięciu doradców zawodowych i trzech specjalistów ds. rozwoju zawodowego. Na każdego z nich przypadało odpowiednio 190, 493 i 821 osób bezrobotnych. W 2016 r. również zatrudniano 13 pośredników pracy. Na jednego z nich przypadało po 129 bezrobotnych. Na jednego doradcę zawodowego, spośród pięciu zatrudnionych, przypadało po 335 bezrobotnych. Na trzech zatrudnionych specjalistów ds. rozwoju zawodowego przypadało 558 bezrobotnych. Według oceny Zastępcy Dyrektora Urzędu, liczba pracowników zatrudnionych na ww. stanowiskach była wystarczająca.

(Dowód: akta kontroli str. 311)

2.8. W okresie objętym kontrolą do PUP wpłynęły trzy skargi dotyczące nieprawidłowych działań PUP w związku z realizacją umowy stażowej oraz niewłaściwego wykonywania obowiązków z zakresu pośrednictwa pracy⁵⁶. Po rozpatrzeniu, ww. skargi uznano za bezzasadne. W 2015 r. przeprowadzono, na zlecenie MPiPS, badanie satysfakcji klienta. Głównym celem przedsięwzięcia była ocena jakości obsługi klienta powiatowych urzędów pracy. Badanie przeprowadziła firma zewnętrzna. Wśród osób bezrobotnych Urząd uzyskał średnie ocen na poziomie od 4,03% do 4,58% (na 5% możliwych do uzyskania), natomiast wśród pracodawców na poziomie od 4,53% do 4,76% (na 5%). Zastępca Dyrektora Urzędu wyjaśnił, że osiągnięte wyniki odzwierciedlały wysoki stopień zadowolenia z działalności PUP, więc nie zachodziła konieczność wprowadzania zmian w działalności Urzędu.

(Dowód: akta kontroli str. 314-316)

2.9. W latach 2012-2016 stopa bezrobocia w Siemianowicach Śląskich zmalała z poziomu 14,3 na koniec 2012 r. do 8,2% na koniec 2016 r. Poza nieznacznym wzrostem stopy bezrobocia z 14,3% (w 2012 r.) do 15,0% (w 2013 r.), w kolejnych latach odnotowano jej systematyczny spadek. Stopa bezrobocia w mieście była w latach 2012-2015 nieznacznie wyższa od wskaźnika ustalonego dla kraju (odpowiednio 13,4%, 13,4%, 11,5% i 9,8%)⁵⁷ oraz dla województwa śląskiego (kolejno: 11,1%, 11,1%, 11,2%, 9,6%)⁵⁸. Natomiast w 2016 r. stopa bezrobocia w mieście (8,2%) była niższa od ustalonej dla kraju (8,3%) i równa odnotowanej w województwie śląskim (8,2%).

⁵⁶ Dotyczy zaewidencjonowanych skarg w „Rejestrze skarg i wniosków” z dnia: 6 listopada 2015 r., 11 października 2016 r. oraz 2 listopada 2016 r. W latach 2013-2014 nie odnotowano skarg/wniosków na działalność Urzędu.

⁵⁷ Według danych MRiPS.

⁵⁸ Według danych Urzędu Statystycznego w Katowicach.

Liczba osób bezrobotnych wzrosła z 3017 na koniec 2012 roku do 3213 na koniec 2013 roku, co stanowi przyrost o 6,5 % w stosunku do roku 2012. Od 2013 r. liczba osób bezrobotnych systematycznie malała i kształtowała się następująco: 3213 osoby w 2013 r., 2844 osoby w 2014 r. (spadek o 11,5%), 2464 osoby w 2015 r. (spadek o 13,4%) i 1675 osób w 2016 r. (spadek o 32%).

W ogólnej liczbie osób bezrobotnych kobiety stanowiły, w latach 2012-2016, kolejno 55%, 53%, 53%, 54% i 57%.

W strukturze bezrobotnych dominowały osoby w wieku 25-34 lata, które w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowiły: 30% w 2012 r. i po 28% w poszczególnych latach 2013-2016. Kolejną grupą były osoby w wieku 35-44 lata, których odsetek wynosił od 21% w 2012 r. do 26% w 2016 r. Odsetek osób w wieku 45-54 lata zmniejszył się z 20% w 2012 r. do 17% w 2016 r. W tym samym czasie odsetek osób w wieku 18-24 lata obniżył się z 16% do 12%. Najmniej liczna była grupa bezrobotnych w wieku 55-59 lat. Jej udział w ogólnej liczbie bezrobotnych wzrósł o jeden punkt procentowy (z 10% w 2012 r. do 11% w 2016 r.).

Ponad połowę bezrobotnych stanowiły osoby bez średniego wykształcenia⁵⁹ (od 59% do 61%). Znaczący udział w tej grupie bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej od 32% (w 2012 r.) do 35% (w 2016 r.). W ogólnej liczbie osób bezrobotnych, osoby z wykształceniem średnim i policealnym⁶⁰ stanowiły od 30% (w 2012 r.) do 28% (w 2016 r.), natomiast osoby z wykształceniem wyższym od 10% do 11%.

W okresie objętym kontrolą liczba osób długotrwale bezrobotnych⁶¹ zmalała o 36% (z 1232 osób w 2012 r. do 792 osób w 2016 r.). Jednak udział tej grupy osób w ogólnej liczbie osób bezrobotnych wzrósł o sześć punktów procentowych (z 41% w 2012 r. do 47% w 2016 r.). W grupie osób długotrwale bezrobotnych odsetek osób pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy wzrósł o dwa punkty procentowe (z 34% do 36%), natomiast udział osób pozostających bez pracy ponad 24 miesiące wzrósł o 9 punktów procentowych (od 13% do 22%).

Dyrektor Urzędu wyjaśniła m.in., że „(...) Osoby długotrwale bezrobotne szczególnie trudno przywrócić do zatrudnienia, gdyż oprócz pomocy w postaci usług pośrednictwa, skomunikowania ich z pracodawcami, zagwarantowania możliwości podniesienia kwalifikacji lub nabycia nowych umiejętności, wymagają pobudzenia, bodźca motywującego ich chęć do pracy oraz zindywidualizowanych działań aktywizacji społecznej na rzecz umiejętności aktywnego funkcjonowania w społeczeństwie. Ich niepowodzenia, częste odmowy, z którymi się spotykają, powodują bowiem niechęć do podjęcia kolejnych prób poszukiwania pracy i całkowite wycofanie się z rynku pracy.”

(Dowód: akta kontroli str. 391-392, 1426-1427)

2.10. Liczba osób bezrobotnych na koniec poszczególnych lat 2012-2016, według danych wygenerowanych z systemu informatycznego Syriusz⁶², wynosiła odpowiednio: 3017, 3213, 2844, 2464, 1675 i była zgodna z liczbą osób bezrobotnych wykazaną w tych latach w sprawozdaniach MPiPS za miesiąc grudzień.

⁵⁹ Osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej oraz osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym.

⁶⁰ Osoby z wykształceniem średnim ogólnokształcącym oraz osoby z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym.

⁶¹ Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 5 ustawy o promocji zatrudnienia, bezrobotnym długotrwale jest osoba pozostająca w rejestrze powiatowego urzędu pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich dwóch lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego dorosłych.

⁶² Dedykowany system teleinformatyczny wspomagający w sposób kompleksowy realizację statutowych zadań powiatowych urzędów pracy.

Analiza danych pozyskanych z systemu Syriusz wykazała, że spośród 3017 osób, zarejestrowanych na koniec 2012 r., na liście bezrobotnych na koniec 2016 r. pozostało 458 (15,2%) osób (osoby te niekoniecznie były ujęte na kolejnych listach w całym okresie objętym kontrolą). Natomiast na listach bezrobotnych we wszystkich kolejnych latach, na koniec 2016 r. pozostały 173 osoby z 2012 r. (5,7%), przy czym w okresie objętym kontrolą nie zawsze wystąpiła ciągłość okresu bezrobocia.

W przypadku 173 osób, znajdujących się na wszystkich listach bezrobotnych w latach 2012-2016, średnia liczba lat, jakie minęły od daty pierwszej rejestracji do 31 grudnia 2016 r. wyniosła 14,3 (minimalna: 4,1 maksymalna 26,3). Czas pozostawania tych osób na listach bezrobotnych wyniósł:

- od ponad czterech do pięciu lat w przypadku 12 osób (7,0%),
- powyżej pięciu lat do 10 w przypadku 30 osób (17,3%),
- powyżej dziesięciu lat w przypadku 131 osób (75,7%).

Analiza danych wygenerowanych z systemu Syriusz nie wykazała osób, które osiągnęły wiek emerytalny oraz osób poniżej 18 roku życia. Wykazała natomiast łącznie 50 osób na listach bezrobotnych na dzień 31 grudnia poszczególnych lat 2012-2016 (tj. odpowiednio: osiem, dziewięć, dwie, dwie i 29 osób), które nie spełniały kryteriów określonych w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia i nie powinny być wykazywane jako osoby bezrobotne w systemie informatycznym PUP oraz w sprawozdaniu MPiPS-01, co opisano w dalszej części wystąpienia pokontrolnego, w sekcji „Ustalono nieprawidłowości”.

(Dowód: akta kontroli str. 403-441, 442-443, 444-459, 460)

W oparciu o analizę działań PUP dla losowo wybranych 50 osób bezrobotnych pozostających na listach, spośród 458 bezrobotnych pozostających na listach powyżej czterech lat ustalono, że:

- dla osób tych opracowano w latach 2012-2016 łącznie 104 IPD, a sformułowany w nich cel dotyczył uzyskania zatrudnienia lub przybliżenia do rynku pracy (w przypadku osób z ustalonym III profilem pomocy);
- w badanej grupie zaproponowano wsparcie wszystkim bezrobotnym, z czego dziewięciu osobom do pięciu razy, 11 osobom od sześciu do 10 razy, 17 osobom od 11 do 20 razy a 13 osobom od 21 do 50 razy.

Bezrobotni otrzymali wsparcie w formie staży, szkoleń, ofert pracy (subsydiowane i niesubsydiowane) oraz doradztwa zawodowego (porady indywidualne, grupowe, klub pracy). Inne działania aktywizacyjne polegały na udzieleniu informacji o targach pracy, przedstawianiu ofert pracy z Centralnej Bazy Ofert Pracy oraz informacji o programach specjalnych. Podejmowane przez PUP działania przyniosły w okresie objętym kontrolą efekt w postaci krótkotrwałego zatrudnienia w przypadku 25 bezrobotnych (50%)⁶³ oraz zmiany ustalonego profilu pomocy (z III na II) w przypadku 11 osób bezrobotnych. Spośród objętych badaniem, na koniec 2016 r. w ewidencji PUP figurowało 49 osób (jedna osoba podjęła pracę w grudniu). W I półroczu 2017 r. trzy osoby odbywały staż, osiem podjęło pracę lub rozpoczęło prowadzenie działalności gospodarczej, trzy osoby skierowano do prac interwencyjnych, jedną przekazano do działań aktywizacyjnych zleconych, dwie otrzymały zasiłek stały, a jedna została wyłączona z rejestru na własny wniosek.

⁶³ Co najmniej dwukrotnie w badanym okresie podejmowało pracę 14 osób, jedna osoba dwukrotnie wznowiała działalność gospodarczą.

Na dzień 30 czerwca 2017 r., z grupy objętej badaniem, w ewidencji PUP figurowało 29 (58%) osób.

W ocenie doradców zawodowych brak skuteczności podejmowanych działań aktywizacyjnych w zakresie pozyskania przez bezrobotnych długookresowego zatrudnienia był spowodowany m.in. brakiem kwalifikacji, wykształcenia i doświadczenia zawodowego, ograniczeniami zdrowotnymi, niepełnosprawnością, problemami alkoholowymi, brakiem dyspozycyjności (m.in. matki samotnie wychowujące dzieci), wiekiem przedemerytalnym, bierną postawą i negatywnym nastawieniem bezrobotnych do przedstawianych im ofert oraz rejestracją w Urzędzie jedynie w celu uzyskania ubezpieczenia zdrowotnego.

(Dowód: akta kontroli str.461-1182)

W wyniku analizy dokumentacji 20 osób bezrobotnych najdłużej (ponad 20 lat) pozostających na listach bezrobotnych, ustalono m. in, że:

- pierwsza rejestracja tych osób nastąpiła w okresie od września 1990 r. do lipca 1992 r.;
- przerwy w rejestracji⁶⁴ wynosiły łącznie od roku do 13 lat i 11 miesięcy, z tego w przypadku 16 osób przerwy trwały do dziesięciu lat, w przypadku czterech osób okres wyrejestrowania wyniósł ponad 10 lat. Najdłuższa przerwa w rejestracji w latach 2013-2016 wyniosła trzy lata i 11 miesięcy (jedna osoba), natomiast najkrótsza – cztery miesiące (jedna osoba);
- wszystkim bezrobotnym opracowano w okresie objętym kontrolą łącznie 35 IPD, a określony w nich cel dotyczył uzyskania zatrudnienia lub przybliżenia do rynku pracy (w przypadku osób z III profilem pomocy);
- w badanej grupie zaproponowano, w latach 2013-2016, wsparcie 19 bezrobotnym⁶⁵, z czego dziewięciu osobom do pięciu razy, ośmiu osobom od sześciu do 10 razy, dwóm osobom - od 11 do 20 razy;
- udzielone przez PUP wsparcie polegało m.in. na: proponowaniu i kierowaniu na staże (cztery osoby), przedstawianiu propozycji pracy subsydiowanej (sześciu osobom), kierowaniu do prac społeczno-użytecznych (cztery osoby), przedstawianiu propozycji niesubsydiowanych ofert pracy (17 osobom), objęciu doradztwem zawodowym (sześć osób), kierowaniu na szkolenie (jedna osoba). Ponadto bezrobotnych przekazywano do działań zleconych, przedstawiano im oferty pracy z Centralnej Bazy Ofert Pracy oraz zapraszano na giełdę pracy.

Działania podejmowane przez PUP przyniosły efekt w postaci podjęcia w latach 2013-2016 krótkookresowego zatrudnienia przez trzech bezrobotnych oraz przybliżenia do rynku pracy (tj. zmiany profilu pomocy z III na II) również w przypadku trzech osób. Jedna osoba przerwała realizację IPD na okres od 1 do 31 lipca 2016 r. na skutek nabycia prawa do zasiłku stałego. Na koniec 2016 r. wszystkie osoby objęte badaniem figurowały w rejestrze PUP. W I półroczu 2017 r. dwie osoby podjęły pracę, jedna w ramach robót publicznych, dwie zostały wyłączone z ewidencji osób bezrobotnych (z powodu ponownego nabycia prawa do zasiłku stałego oraz z powodu niezgłoszenia się na giełdę pracy), dwie osoby pozbawiono statusu bezrobotnego, jedna osoba zmarła. Na koniec I półrocza 2017 r. w rejestrze bezrobotnych PUP pozostawało 14 (70%) osób z grupy objętej badaniem.

⁶⁴ Od daty pierwszej rejestracji.

⁶⁵ Do końca 2016 r. nie udzielono wsparcia jednej osobie zarejestrowanej 29 listopada 2016 r.

W ocenie doradców zawodowych, brak skuteczności podejmowanych przez PUP działań aktywizacyjnych w zakresie pozyskania przez bezrobotnych długookresowego zatrudnienia był spowodowany m.in.: wiekiem bezrobotnych (większość stanowiły osoby w wieku powyżej 50 lat), udokumentowanymi problemami zdrowotnymi, w tym chorobą alkoholową, brakiem wykształcenia i/lub kwalifikacji, niewielkim doświadczeniem zawodowym, niepełnosprawnością, bierną postawą, sprawowanie opieki nad dziećmi, chęcią utrzymania statusu bezrobotnego w celu korzystania z systemu ubezpieczeń społecznych.

Odnosząc się do braku skuteczności prowadzonych przez PUP działań, Zastępca Dyrektora Urzędu wyjaśnił m.in., że osoby objęte badaniem, to osoby korzystające i uzależnione od wsparcia finansowego uzyskiwanego z pomocy społecznej, które posiadają deficyt umiejętności zawodowych i społecznych, nie wykazują chęci ich uzupełnienia, zmiany swojej sytuacji, zdobycia bądź podwyższenia kwalifikacji zawodowych i nie są w stanie nic zrobić, aby zwiększyć swoje szanse na rynku pracy, co potwierdzają odpowiedzi zawarte w kwestionariuszach profilowania. Według wyjaśnień, aspektem, który warunkuje długotrwałe bezrobocie tych osób jest ich wiek (powyżej 50 roku życia), całkowity brak lub niskie kwalifikacje zawodowe, brak bądź znikome doświadczenie zawodowe, na które dodatkowo nie występuje zapotrzebowanie na rynku pracy. Zastępca Dyrektora wskazał, że sześć osób posiada orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, co znacząco utrudnia aktywizację zawodową i ogranicza ich dostęp do rynku pracy. Podkreślił, że dziewięć osób posiada III profil pomocy, który wpływa na ograniczenie ustawowych możliwości aktywizacji zawodowej tych osób. Ponadto Zastępca Dyrektora Urzędu zwrócił uwagę na motywy, jakie skłaniały te osoby do rejestracji w PUP i podał, że w znacznej mierze nie było uzyskanie zatrudnienia. Poinformował, że powodem rejestracji, według odpowiedzi udzielonych przez bezrobotnych w kwestionariuszu profilowania, było m.in. uzyskanie ubezpieczenia zdrowotnego, ubieganie się o pomoc w ośrodku pomocy społecznej i chęć uzyskania świadczenia przedemerytalnego.

(Dowód: akta kontroli str. 1182-1415, 1417-1420)

2.12. W okresie objętym kontrolą liczba osób bezrobotnych przypadających na jedno wolne miejsce pracy ulegała zmniejszeniu z 3,5 w 2012 r. do 2,7 w 2016 r. W latach 2013 i 2014 wynosiła 3,3 a w 2015 r. zmniejszyła się do 2,5. Liczba wolnych miejsc pracy uległa natomiast zwiększeniu z 1855 w 2012 r. do 2104 w 2016 r. W latach 2013-2015 wyniosła kolejno: 1989, 1949, 2367 miejsc.

(Dowód: akta kontroli str. 399)

Liczba ofert pracy zarejestrowanych w PUP w 2013 r. wyniosła 1461, w tym 196 (13,4%) stanowiły oferty pracy subsydiowanej⁶⁶. W kolejnych latach liczba ofert pracy wyniosła: 972 w 2014 r., 826 w 2015 r. i 954 w 2016 r. Liczba ofert pracy subsydiowanej systematycznie wzrastała i wynosiła odpowiednio: 194 (20%), 300 (36,3%) i 394 (41,3%).

(Dowód: akta kontroli str. 399)

2.13. W latach 2012-2016 PUP otrzymywał informacje od pracodawców o zamiarze dokonania zwolnień grupowych z przyczyn niedotyczących pracowników. W 2012 r. zamiar zwolnienia 17 pracowników zamieszkałych na terenie miasta zgłosiło siedmiu pracodawców. W efekcie zwolniono 16 osób. W 2013 r. informacje o zamiarze zwolnienia 42 pracowników zgłosiło pięciu pracodawców. Ostatecznie

⁶⁶ Oferty pracy subsydiowanej: prace interwencyjne, dofinansowanie wynagrodzenia za zatrudnienie skierowanego bezrobotnego powyżej 50 roku życia, roboty publiczne, refundacja kosztów zatrudnienia osób do 30 roku życia, dotacje, doposażenia.

pracę utraciło osiem osób. W 2014 r. zamiar zwolnienia 74 pracowników zgłosiło dziewięciu pracodawców. Pracę utraciły 54 osoby. W 2015 r. zwolnienie siedmiu pracowników zgłosiło siedmiu pracodawców. Zwolnienie otrzymało sześć osób. W 2016 r. zamiar zwolnienia 20 pracowników zgłosiło sześciu pracodawców, którzy ostatecznie zwolnili osiem osób. Zastępca Dyrektora Urzędu wyjaśnił, że osoby zwalniane z przyczyn nie dotyczących pracowników, które zarejestrowały się w PUP podlegały bieżącej aktywizacji zawodowej. W celu łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych zwolnionych z przyczyn nie dotyczących pracowników oraz pracowników objętych zwolnieniami monitorowanymi Urząd pozyskał dodatkowe środki Funduszu Pracy z rezerwy MPiPS na realizację dwóch programów skierowanych do tej grupy bezrobotnych (w roku 2013 i 2014)⁶⁷. W programach uczestniczyło łącznie 12 osób (cztery w 2013 r. i osiem w 2014 r.), z których dwie otrzymały środki na działalność gospodarczą, dziesięć zostało zatrudnionych w ramach refundacji pracodawcy kosztów doposażenia/wyposażenia stanowiska pracy. Ponadto dla osób przewidzianych do zwolnienia w ramach zwolnień grupowych, na terenie zakładu jednego z pracodawców, utworzono punkt konsultacyjny, w którym osoby otrzymywały niezbędne informacje dotyczące możliwości rejestracji, aktywizacji zawodowej i wsparcia instrumentami rynku pracy. Na terenie Urzędu również utworzono dodatkowy punkt rejestracji osób bezrobotnych oraz punkt konsultacyjny.

(Dowód: akta kontroli str. 400-402)

2.14. PUP monitorował i analizował proces wdrażania strategii rozwiązywania problemów społecznych w zakresie zadań właściwych dla Urzędu i prezentował informacje w tym zakresie w sprawozdaniach z działalności merytorycznej, które przekazywano PRRP, a następnie Prezydentowi Miasta. W wyniku realizacji zadań zawartych w Strategii z 2011 r., gdzie podmiotem współodpowiedzialnym był m.in. PUP, utworzono Klub Integracji Społecznej⁶⁸, przeprowadzono kursy i szkolenia umożliwiające osobom niepełnosprawnym aktywizację społeczną oraz zorganizowano kursy dla osób zainteresowanych podjęciem pracy w charakterze asystenta osób niepełnosprawnych i opiekuna osób starszych. W ramach zadań przypisanych PUP w Strategii z 2014 r. kontynuowano działalność KIS, aktywizowano osoby zagrożone wykluczeniem społecznym poprzez realizację programów oraz organizację prac społecznie użytecznych.

Zastępca Dyrektora Urzędu wyjaśnił m.in., że *„Uwzględniając zapisy zawarte w strategiach rozwiązywania problemów społecznych, koordynatorem ich realizacji był Dyrektor MOPS Siemianowice Śląskie. Przebieg procesu monitorowania strategii oraz efekty podjętych działań zamieszczano w corocznych sprawozdaniach z działalności MOPS. Zgodnie z zapisami zawartymi w obu dokumentach nad całością przebiegu procesu wdrażania, monitoringu i ewaluacji osiągniętych rezultatów czuwał Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. W trakcie realizacji zadań nie tworzą odrębnych dokumentów na potrzeby monitoringu obu strategii, a ich pełna ewaluacja została dokonana przez MOPS w niesformalizowanej postaci, w toku przygotowania kolejnych edycji dokumentów strategicznych. (...)”* Według wyjaśnień *„Cele określone w dokumentach strategicznych zostały osiągnięte poprzez rezultaty realizowanych projektów oraz ustawowych zadań. Pozyskiwanie dodatkowych środków EFS czy rezerw FP wpłynęło na realizację przyjętych założeń, ponieważ pozwoliło objąć wsparciem większą liczbę osób bezrobotnych”*

(Dowód: akta kontroli str. 1781-1782)

⁶⁷ Na realizację programu w 2013 r. Urząd pozyskał dofinansowanie w wysokości 200 tys. zł, natomiast w 2014 r. - w wysokości 260 tys. zł.

⁶⁸ Zwany dalej „KIS”.

2.15. Szczegółowym badaniem objęto cztery programy/projekty realizowane przez PUP w latach 2013-2016⁶⁹, sfinansowane rezerwy Funduszu Pracy oraz ze środków EFS, na które wydatkowano łącznie 2 554,3 tys. zł. I tak:

1) W programie specjalnym „Bilet do pracy”, realizowanym w 2013 r., udział wzięło 46 osób (rodziców posiadających na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do 6 roku życia), ze szczególnym uwzględnieniem osób korzystających z pomocy społecznej. Uczestnicy zostali objęci m.in. doradztwem zawodowym, szkoleniem zawodowym, stażami, refundacją kosztów opieki nad dziećmi pośrednictwem pracy, kupnem na usługi dodatkowe (bilety komunikacji miejskiej, wizyty u dentysty, okulisty, koszty zapewnienia opiekunki dla dzieci), refundacją kosztów doposażenia/wyposażenia stanowiska pracy. Program ukończyły 32 osoby.

W okresie do trzech miesięcy od zakończenia udziału w programie pracę podjęły, według danych zawartych w systemie informatycznym Syriusz, 32 osoby. Efektywność zatrudnieniowa⁷⁰ wyniosła 94,1%.

Liczba uczestników, którzy nie figurowali w rejestrze osób bezrobotnych po sześciu miesiącach od zakończenia udziału w programie wyniosła 21 osób (66% uczestników, którzy ukończyli udział w projekcie), a na dzień 31 grudnia 2016 r. 27 osób (84%).

Na realizację programu PUP wydatkował łącznie 439,6 tys. zł (w tym 147, 4 tys. zł z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz 292,2 tys. zł ze środków Funduszu Pracy).

Efektywność kosztowa⁷¹ programu wyniosła 13,7tys. zł.

W sprawozdaniu z wykorzystania dodatkowych środków Funduszu Pracy na realizację ww. programu wykazano mniejszą od rzeczywistej liczbę podjęć pracy przez uczestników programu, co opisano w sekcji „Ustalono nieprawidłowości”.

2) W projekcie „Nie zwalniam tempa”, realizowanym od 1 sierpnia 2014 r. do 30 czerwca 2015 r., udział wzięły 53 osoby, które utraciły pracę z przyczyn dotyczących zakładu pracy u pracodawców przechodzących procesy adaptacyjne i modernizacyjne, które w okresie do sześciu miesięcy przed przystąpieniem do projektu były zainteresowane uzyskaniem pracy lub otwarciem działalności gospodarczej. W ramach projektu realizowano wsparcie psychologiczno-doradcze, szkolenia, pośrednictwo pracy oraz przyznawano środki na podjęcie działalności gospodarczej. Projekt ukończyło 50 osób (z 32 zaplanowanych). Zatrudnienie podjęło 37 osób, dziewięć rozpoczęło działalność gospodarczą, cztery osoby nie podjęły zatrudnienia.

W okresie nie późniejszym niż 100 dni po zakończeniu realizacji projektu⁷², 46 osób znalazło zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęło działalność gospodarczą na własny rachunek, co stanowi 92% ogółu uczestników, którzy zakończyli udział w projekcie.

Liczba uczestników programu, którzy po sześciu miesiącach od jego zakończenia nie figurowali na listach bezrobotnych PUP wyniosła 48 osób (tj. 96% ogółu

⁶⁹ Po jednym z każdego z lat 2013-2016.

⁷⁰ Ustalona, jako iloraz liczby uczestników programu specjalnego, którzy po zakończeniu udziału w określonej formie aktywizacji uzyskali w okresie 3 miesięcy zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęli działalność gospodarczą oraz liczby uczestników programu specjalnego, którzy zakończyli udział w programie specjalnym.

⁷¹ Ustalona, jako iloraz ogólnej kwoty programu specjalnego oraz liczby uczestników, którzy po zakończeniu udziału w określonej formie aktywizacji uzyskali w okresie do 3 miesięcy zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub podjęli działalność gospodarczą.

⁷² Ostateczne dane na temat realizacji wskaźnika efektywności zatrudnieniowej przekazywane są przez beneficjenta w okresie nie później niż po upływie 100 dni od zakończenia realizacji projektu.

uczestników kończących udział w projekcie), a na dzień 31 grudnia 2016 r. 47 osób (94%).

Na realizację programu PUP wydatkował łącznie 596,3 tys. zł, z czego 125,5 tys. zł w roku 2014 r. (106,7 tys. zł ze środków europejskich w ramach EFS, a 18,8 tys. zł ze środków krajowych), a 470,8 tys. zł 2015 roku (400,1 tys. zł ze środków europejskich w ramach EFS, a 70,7 tys. zł ze środków krajowych).

Efektywność kosztowa⁷³ programu wyniosła 12,9 tys. zł.

3) Program Aktywizacja i Integracja był realizowany w 2015 r. we współpracy z fundacją wyłonioną w ramach otwartego konkursu ofert na realizację zadania publicznego⁷⁴. Do udziału w programie skierowano 30 osób bezrobotnych, (z ustalonym III profilem pomocy, korzystających również z pomocy społecznej), którym udzielono kompleksowej pomocy z zakresu integracji społecznej i zawodowej. Udział w programie zakończyły 23 osoby. Działania realizatorów przyczyniły się m.in. do ukończenia warsztatów przez 23 uczestników (z zaplanowanych 21) oraz zmiany ustalonego przez PUP profilu pomocy u 22 uczestników (z zaplanowanych 15).

W okresie do trzech miesięcy od zakończenia udziału w programie zatrudnienie podjęły dwie osoby. Liczba uczestników, którzy nie figurowali w rejestrze osób bezrobotnych po sześciu miesiącach od zakończenia programu wyniosła 11 osób, natomiast po 12 miesiącach 15 osób.

Na realizację programu wydatkowano łącznie 17,6 tys. zł, z czego: 12, 6 tys. zł na realizację zadań z zakresu aktywizacji społecznej zleconych fundacji oraz 5,0 tys. zł na realizację prac społecznie użytecznych.

4) W projekcie systemowym „Aktywizacja osób młodych pozostających bez pracy w mieście na prawach powiatu Siemianowice Śląskie(II)”, realizowanym w 2016 r., udział wzięło 206 osób młodych, które nie uczestniczyły w kształceniu i szkoleniu⁷⁵, bezrobotnych z ustalonym I lub II profilem pomocy. W ramach projektu wszyscy uczestnicy zostali objęci poradnictwem zawodowym i pośrednictwem pracy, 166 osób skierowano do odbycia stażu, sześć osób uzyskało zatrudnienie w ramach umów o organizację prac interwencyjnych, 13 osób uczestniczyło w szkoleniach zawodowych, 23 osobom przyznano jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej, jedna osoba otrzymała bon na zasiedlenie. Udział w projekcie zakończyło 169 uczestników.

W okresie do trzech miesięcy od zakończenia udziału w projekcie zatrudnienia znalazły 132 (78%) osoby (109 - podjęło zatrudnienie, 23 - rozpoczęły działalność gospodarczą).

Po sześciu miesiącach od zakończenia projektu w ewidencji osób bezrobotnych nie figurowało 180 osób spośród wszystkich uczestników projektu.

Na realizację programu PUP wydatkował łącznie 1 500,8 tys. zł.

Efektywność kosztowa programu po trzech miesiącach od jego zakończenia wyniosła 11,5 tys. zł.

(Dowód: akta kontroli str.148-266)

⁷³Liczona jako stosunek wydatków ogółem na daną formę aktywizacji zawodowej w ramach programu do liczby osób, które w okresie do 3 miesięcy po ukończeniu programu znalazły zatrudnienie, inną formę zarobkową lub rozpoczęły prowadzenie działalności gospodarczej.

⁷⁴ pn. „Realizacja działań w zakresie integracji i reintegracji społecznej osób bezrobotnych korzystających ze świadczeń pomocy społecznej uczestniczących w Programie Aktywizacja i Integracja w 2015 r.”

⁷⁵ Tzw. „Młodzież NEET”.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Zawarte w systemie informatycznym dane o liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP na koniec poszczególnych lat okresu 2012-2016 i dane prezentowane w sprawozdaniach MPiPS-01 w tych latach za miesiąc grudzień nie były w pełni rzetelne.

W ewidencji PUP wykazano łącznie 50 osób, które ze względu na zakończenie aktywności przed końcem: 2012 r. (osiem osób⁷⁶), 2013 r. (dziewięć osób⁷⁷), 2014 r. (dwie osoby⁷⁸), 2015 r. (dwie osoby⁷⁹) i 2016 r. (29 osób⁸⁰) powinny zostać z niej wyłączone i niewykazywane w ww. sprawozdaniach MPiPS, jako osoby bezrobotne zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia.

Dyrektor Urzędu wyjaśniła m.in., że przyczyną wykazania ww. osób jako bezrobotne w sprawozdaniach za grudzień, w poszczególnych latach 2012-2016, mimo iż nie powinny one posiadać statusu osoby bezrobotnej na ten dzień, było uzyskanie informacji o zaistnieniu okoliczności powodujących utratę statusu bezrobotnego po zamknięciu sprawozdań statystycznych na koniec każdego roku. Według wyjaśnień, „(...) Na ten stan rzeczy miał wpływ fakt przekazywania z opóźnieniem dokumentów przez osoby bezrobotne oraz instytucje takie jak ZUS, NFZ, UM czy agencję zatrudnienia (realizatora działań aktywizacyjnych). Na zaistniałą sytuację wpłynęły również błędy bazy danych. Jednocześnie po uzyskaniu powyższych danych wprowadzenie do systemu niepoprawnej daty do statystyk spowodowało brak lub błędne wykazywanie osób w sprawozdaniach.”

(Dowód: akta kontroli str. 403-441, 444-459, 1421-1426)

2. W sprawozdaniu z wykorzystania dodatkowych środków Funduszu Pracy z rezerwy MPiPS przeznaczonych na finansowanie/współfinansowanie programu specjalnego „Bilet do pracy” wykazano dane nie w pełni zgodne ze stanem faktycznym.

W sprawozdaniu wykazano osiągniętą wartość wskaźnika efektywności zatrudnieniowej programu (*Ilość podjęć pracy*) na poziomie 31 osób, podczas gdy zatrudnienie uzyskało 32 uczestników tego programu, co wynikało z ewidencji programu dotyczącej podjęć pracy przez jego uczestników⁸¹.

Skutkiem zaniżenia liczby uczestników programu, którzy podjęli pracę było ustalenie wartości wskaźnika efektywności kosztowej w wysokości 14,2 tys. zł, podczas gdy wartość tego wskaźnika, po uwzględnieniu rzeczywistej liczby uczestników programu, którzy podjęli pracę (32), wyniosła 13,7 tys. zł. i była niższa o 0,5 tys. zł od wykazanej w sprawozdaniu.

Zastępca Dyrektora Urzędu wyjaśnił m.in, że przyczyną błędu była pomyłka obliczeniowa ówczesnego koordynatora projektu.

(Dowód: akta kontroli str. 229-236, 1430)

⁷⁶ Dotyczy ośmiu osób, spośród 3017, wykazanych w ewidencji PUP pod następującymi numerami: 021201/8181, 021201/9374, 031201/0878, 060204/0003, 021201/9615, 220808/0002, 021201/2719, 0112010966.

⁷⁷ Dotyczy dziewięciu osób spośród 3213, wykazanych w ewidencji PUP pod następującymi numerami: 061106/0002, 0112011246, 060204/0003, 220813/00001, 260503/0001, 050111/00011, 311013/00003, 021201/7488, 180102/0001.

⁷⁸ Dotyczy dwóch osób, spośród 2844, wykazanych w ewidencji PUP pod następującymi numerami: 010404/0007, 010207/0001.

⁷⁹ Dotyczy dwóch osób spośród 2464, wykazanych w ewidencji PUP pod następującymi numerami: 021201/5321, 021201/5251.

⁸⁰ Dotyczy 29 osób spośród 1675, wykazanych w ewidencji PUP pod następującymi numerami: 131016/00001, 021201/0002, 021201/0616, 021201/1001, 021201/5853, 021201/6877, 021201/9769, 021201/2909, 0112010975, 021201/8034, 021201/8599, 010202/0006, 221102/0002, 231203/0006, 270704/0008, 060904/0018, 300805/0004, 011008/0012, 130709/00007, 270810/00001, 060511/00002, 120711/00005, 181012/00002, 200114/00004, 310114/00001, 160115/00003, 160905/0002, 0112011527, 040811/00001.

⁸¹ Opartej na danych pozyskanych z systemu Syriusz.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że działania dotyczące wspierania mieszkańców Siemianowic Śląskich w zakresie zatrudnienia realizowane przez PUP w latach 2013-2016, były prawidłowe i zgodne z założeniami przyjętych dokumentów strategicznych. Podejmowane przez PUP działania przyczyniały się do zmniejszenia wskaźnika stopy bezrobocia odpowiednio z poziomu 14,3 w 2012 r. do 8,2% w 2016 r. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP oraz liczba długotrwale bezrobotnych uległa zmniejszeniu o 36% (z 1232 osób w 2012 r. do 792 osób w 2016 r.). Efektywność zatrudnieniowa podstawowych form wsparcia realizowanych przez PUP w latach 2013-2016 była wyższa od średniego poziomu uzyskiwanego zarówno w kraju, jak i w województwie śląskim. Wydatki na realizację czterech wybranych projektów zostały poniesione do wysokości przeznaczonych środków. Stwierdzone nieprawidłowości polegały na wykazaniu w sprawozdaniach MPiPS-01 o rynku pracy za miesiąc grudzień poszczególnych lat okresu 2012-2016 łącznie 50 osób jako bezrobotnych, mimo że nie spełniały one kryteriów uznania za bezrobotnego określonych w art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o promocji zatrudnienia oraz na wykazaniu w Sprawozdaniu z wykorzystania dodatkowych środków Funduszu Pracy z rezerwy MPiPS przeznaczonych na finansowanie/współfinansowanie programu specjalnego „Bilet do pracy” mniejszej liczby uczestników programu, którzy podjęli pracę po jego zakończeniu.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁸², wnosi o:

1. **Bieżące weryfikowanie danych w Syriuszu, celem zapewnienia przez Urząd rzetelności danych sprawozdań MPiPS-01 w zakresie liczby bezrobotnych zarejestrowanych.**
2. **Zapewnienie sporządzania sprawozdań z wykorzystania dodatkowych środków Funduszu Pracy z rezerwy MPiPS w sposób rzetelny i zgodny ze stanem faktycznym.**

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

⁸² Dz. U. z 2017 r., poz. 524, zwana dalej „ustawą o NIK”.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 20 października 2017 r.

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

**Kontroler
Stefania Zalewska
Gł. specjalista kontroli państwowej**

.....